

VODÍTKA K PLNĚNÍ POVINNOSTÍ

NAŘÍZENÍ EU PROTI ODLESŇOVÁNÍ

pro odvětví lesnictví v ČR

Obsah

1. Úvod	3
2. Klíčové prvky nařízení	3
2.1. Povinnost vykonat náležitou péči	5
2.2. Prohlášení o náležité péči (dále jen PoNaP)	6
3. Informační systém EU	10
3.1. Příprava a předložení PoNaP	10
3.2. Referenční a ověřovací číslo	10
3.3. Přenos dat přes rozhraní	11
4. Různé specifické formy hospodářských subjektů a odpovědnost za dodržování nařízení	11
4.1. Sdružení vlastníků lesa	11
a) Sdružení jako zplnomocněný zástupce individuálního člena	11
b) Lesní družstvo jako hospodářský subjekt	11
4.2. Zprostředkovatel prodeje dřeva	11
4.3. Prodej nastojato	12
5. Národní prováděcí zákon	12
Příloha I: Vybrané scénáře	13
1. Malý vlastník lesa	13
2. Lesní družstvo	14
3. Velký vlastník lesa	14
Příloha II: Vzor zplnomocnění zástupce k předložení prohlášení o náležité péči	16
Příloha III: Seznam nejběžnějších druhů dřevin v ČR s českými a latinskými názvy	17

1. Úvod

Celosvětové odlesňování je jednou z hlavních příčin ztráty biologické rozmanitosti, změny klimatu a znehodnocování půdy. Navzdory dosavadnímu úsilí se v posledních letech nepodařilo odlesňování dostatečně omezit, natož ukončit. Hlavní příčinou celosvětového odlesňování je neudržitelné využívání půdy, zejména v tropech, které je z velké části způsobeno také spotřebou zdrojů ze strany členských států EU. Kritické jsou zejména tyto komodity: **sója, palma olejná, skot, káva, kakao, kaučuk a dřevo**.

Podle nařízení (EU) 2023/1115¹ (dále jen "nařízení") mohou být tyto relevantní komodity a vyjmenované produkty z nich vyrobené uváděny, dodávány na trh Unie nebo vyváženy z Unie pouze tehdy, pokud nejsou spojeny s odlesňováním a znehodnocováním lesů. Musí být rovněž vyprodukovány v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce a musí se na ně vztahovat prohlášení o náležité péči. Právní požadavky EU se vztahují na produkci výše uvedených relevantních komodit jak ve třetích zemích, tak v členských státech EU.

Cílem této příručky je podpora vlastníků lesů při naplňování požadavků nařízení v praxi. Za tímto účelem příručka vysvětluje právní požadavky EU, které jsou důležité pro domácí produkci dřeva a jeho uvádění na trh. Na praktických scénářích ukazuje možná řešení pro praktické uplatňování nařízení.

Tato příručka si nečiní nárok na úplnost a není právně závazná.

2. Klíčové prvky nařízení

Nařízení **vstoupilo v platnost 29. června 2023** a začne se uplatňovat od **30. prosince 2025**. Ruší nařízení (EU) č. 995/2010 (nařízení EU o dřevě²), které od roku 2013 stanovovalo povinnosti v oblasti provádění náležité péče, pokud jde o legalitu původu dřevařských produktů.

Členské státy jsou povinny zajistit dodržování tohoto nařízení. Provádění nařízení v ČR bude upraveno vnitrostátním prováděcím zákonem; zákon o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh č. 226/2013 Sb. bude odpovídajícím způsobem změněn.

Podle nařízení může být od 30. prosince 2025 **dřevo a výrobky z něj uváděny** na trh EU, nebo vyváženy z EU **pouze tehdy**, pokud jsou v souladu s **čl. 3 nařízení**.

1. **nezpůsobuje odlesňování** (respektive znehodnocování lesů),
2. byly vyprodukovány v souladu s **příslušnými právními předpisy země produkce** a
3. vztahuje se na ně **prohlášení o náležité péči**.

Do oblasti působnosti nařízení spadají komodity: sója, palma olejná, skot, káva, kakao, kaučuk a **dřevo**, jakož i produkty z nich uvedené v příloze I nařízení. Tyto relevantní komodity a relevantní produkty z nich vyrobené nesmějí být vyprodukovány na půdě, na níž po 31. prosinci 2020 došlo k odlesnění nebo ke znehodnocení lesů.

V lesnické prvovýrobě se obvykle jedná o dřevo v celých délkách nebo rozřezané na jednotlivé sortimenty. Dále se tato příručka bude zabývat vzhledem ke svému zaměření pouze komoditou dřevo.

¹ [*Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2023/1115 ze dne 31. května 2023 o dodávání některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů na trh Unie a o jejich vývozu z Unie a o zrušení nařízení \(EU\) č. 995/2010 \(Úř. věst. L, 2023/1115, 9.6.2023, s. 206\)*](#)

² [*Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 995/2010 ze dne 20. října 2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky \(Úř. věst. L 295, 12.11.2010, s. 23\)*](#)

Nařízení vyžaduje, aby dřevo **bylo dosledovatelné až k pozemku**, kde bylo vypěstováno. Dřevo uváděné na trh EU nebo vyvážené z EU proto musí být na každém kroku dodavatelského řetězce odděleno od dřeva neznámého původu nebo od dřeva, jehož těžba způsobila odlesňování nebo znehodnocení lesů ve smyslu tohoto nařízení.

Pokud identifikaci a oddělení nelze provést, například proto, že nevyhovující dřevo bylo smícháno se dřevem neznámého původu, pak celý relevantní produkt nevyhovuje, protože nelze zaručit splnění podmínek čl. 3 nařízení, a proto nesmí být uveden na trh EU ani vyvezen.

Odlesňování ve smyslu nařízení je přeměna lesa³ na plochy k zemědělskému využití, ať již je způsobena člověkem, či nikoliv. V ČR brání odlesňování platná legislativa.

Znehodnocování lesů ve smyslu nařízení se rozumí strukturální změny lesních porostů v podobě přeměny lesních porostů po 31. 12. 2020:

- a) původních lesů nebo přirozeně se obnovujících lesů na lesní plantáže nebo jiné zalesněné plochy⁴ nebo
- b) původních lesů na vysazené lesy.

Původním lesem (primární les) ve smyslu nařízení je přirozeně obnovený les s původními druhy stromů, kde nejsou patrné **žádné známky lidské činnosti** (prales) a ekologické procesy nejsou významně narušeny. Tento typ lesa se vyvíjel po stovky až tisíce let bez velkých zásahů, jako je těžba dřeva, výsadba, či jiné formy lidského hospodaření.

Přirozeně se obnovujícím lesem je les složený převážně ze stromů pocházejících z přirozené obnovy; zahrnuje cokoli z následujícího:

- a) lesy, u **nichž není možné rozlišit**, zda jsou vysazeny nebo přirozeně obnoveny;
- b) lesy s kombinací přirozeně obnovených původních druhů stromů a vysazených nebo vysetých stromů, u nichž se očekává, že přirozeně obnovené stromy budou v dospělosti tvořit hlavní část zásoby porostu;

Lesní plantáží je vysazený les, který je intenzivně obhospodařován a při výsadbě **i v dospělosti splňuje všechna tato kritéria**: jeden či dva druhy stromů, stejná věková třída a pravidelné rozestupy; to zahrnuje rychle rostoucí plantáže na získávání dřeva, vlákniny a energie a nezahrnuje lesy vysazené za účelem ochrany nebo obnovy ekosystémů ani lesy založené sadbou nebo sítí, které se v dospělosti podobají nebo **budou podobat** přirozeně se obnovujícím lesům. Lesní plantáže se na pozemcích určených k plnění funkcí lesa v ČR nevyskytují, neboť porosty rychle rostoucích dřevin se mohou pěstovat pouze na zemědělské půdě.

Nařízení se zabývá pouze znehodnocováním lesů způsobeným aktivními změnami lesních porostů. Znehodnocování lesů způsobená změnou klimatu, kalamitami nebo lesními požáry jsou mimo oblast působnosti nařízení. Podle inventarizace lesů se v ČR nachází jen minimální podíl původních lesů.

³ Lesy ve smyslu nařízení jsou plochy o rozloze větší než 0,5 ha se stromy o výšce nad 5 m a korunovým zápojem větším než 10 % nebo se stromy, schopnými dosáhnout těchto prahových hodnot in situ, s výjimkou půdy, která se využívá převážně k zemědělskému či městskému využití, jako jsou parky, zahrady, zelené pásy nebo živé ploty. Vyloučeny jsou rovněž zemědělské plantáže s porosty stromů v rámci systémů zemědělské produkce, jako jsou plantáže ovocných stromů, olivové sady a agrolesnické systémy, kde se plodiny pěstují pod stromovým krytem.

⁴ „Jinou zalesněnou plochou“ je půda neklasifikovaná jako „les“ a mající rozlohu více než 0,5 hektaru se stromy vyššími než pět metrů a korunovým zápojem mezi 5 % a 10 % nebo se stromy schopnými dosáhnout těchto prahových hodnot in situ, nebo s kombinovaným porostem keřů, křovin a stromů nad 10 %, s výjimkou půdy, která se využívá převážně k zemědělskému či městskému využití.

2.1. Povinnost vykonat náležitou péči

Nařízení ukládá hospodářským subjektům, které uvádějí dřevo nebo výrobků z něj na trh EU, dodávají je nebo je z EU vyvážejí, **vykonat** před uvedením dřeva nebo výrobků z něj na trh nebo před jejich vývozem **náležitou péči** v souladu s článkem 8 s cílem prokázat soulad dodávaného dřeva s článkem 3. Každý hospodářský subjekt by měl mít vnitřní směrnici (tzv. **Systém náležité péče**), která by měla popisovat, jak hospodářský subjekt náležitou péči provádí.

Náležitá péče zahrnuje:

1. **shromáždění informací** k prodávanému dříví dle článku 9,
2. **posouzení rizik** dle článku 10, zda existuje riziko, že při těžbě dříví, které má být uvedeno na trh nebo vyvezeno, došlo k odlesnění nebo ke znehodnocení lesů ve smyslu nařízení, anebo těžba dříví proběhla v rozporu s příslušnými právními předpisy ČR
3. **přijetí opatření ke zmírnění rizik** dle článku 11 dle odst. 2 nařízení v případě, že riziko bylo vyhodnoceno vyšší než zanedbatelné.

„Hospodářským subjektem“ je každá fyzická nebo právnická osoba, která v rámci obchodní činnosti uvádí dřevo nebo výrobky z něj na trh EU nebo ho vyváží z EU, tj. pro **účely zpracování nebo distribuce** komerčním nebo nekomerčním spotřebitelům nebo pro **použití při podnikání** samotného hospodářského subjektu nebo obchodníka.

Uvedením na trh se rozumí první dodání dřeva na trh Unie.

Dodáním na trh se rozumí dodání dřeva k distribuci, spotřebě nebo použití na trhu Unie v rámci obchodní činnosti, ať už za úplatu, nebo bezplatně.

Přemístění dřeva na sklad, aniž by bylo právo nakládat s ním převedeno třetí straně, není uvedením nebo dodáním relevantního produktu na trh ve smyslu nařízení (např. převoz dřeva na dražbu cenných sortimentů).

Nařízení umožňuje **zjednodušený výkon náležité péče** (článek 13), pokud **dřevo** bylo vyprodukováno a relevantní produkty vyrobeny v zemích, které byly v souladu s článkem 29 zařazeny do kategorie s „**nízkým rizikem**“ odlesňování nebo znehodnocování lesů. Předpokládá se, že ČR bude Evropskou komisí zařazena mezi země s nízkým rizikem.

Zjednodušený výkon náležité péče znamená, že hospodářské subjekty nebudou muset plnit povinnosti podle článků 10 a 11 (posouzení rizika odlesnění či znehodnocení lesů a provedení opatření ke zmírnění rizika), pokud si ověřily, že **nehrozí riziko obcházení tohoto nařízení nebo mísení se dřevem neznámého původu** nebo s produkty **pocházejícími ze zemí** zařazených do kategorie „**vysoké riziko**“ nebo „**standardní riziko**“.

Hospodářský subjekt **musí být** v takových případech **schopen příslušnému orgánu na požádání předložit relevantní dokumentaci prokazující**, že existuje žádné nebo zanedbatelné riziko obcházení tohoto nařízení nebo smísení s produkty neznámého původu nebo pocházejícími ze zemí nebo jejich částí zařazených do kategorie „**vysoké riziko**“ nebo „**standardní riziko**“.

To lze prokázat například úplným dodavatelským řetězcem podloženým průkaznými doklady, např. fakturami, dodacími listy, nákladními listy, smlouvami nebo potvrzeními o původu vystavenými k tomu příslušnou státní organizací.

I v případě zjednodušeného výkonu náležité péče **musí** hospodářské subjekty **shromažďovat informace** dle článku 9, které prokazují soulad produktu s nařízením dle článku 3 a uchovávat je po dobu pěti let:

- a) popis dodávaného dříví (sortiment) a úplný vědecký název druhu dřeviny,
- b) množství dříví,
- c) zemi produkce,
- d) geolokalizaci všech pozemků, na nichž byly relevantní stromy vytěženy, jakož i datum nebo časové rozmezí produkce,
- e) jméno, poštovní adresu a e-mailovou adresu podniku nebo bydliště fyzické osoby, které hospodářskému subjektu dodaly dřevo,⁵
- f) jméno, poštovní adresu a e-mailovou adresu hospodářského subjektu nebo obchodníka, kterým bylo dřevo dodáno,
- g) **přiměřeně přesvědčivé a ověřitelné informace o tom, že dodávané dřevo nezpůsobilo odlesňování,**⁶
- h) **přiměřeně přesvědčivé a ověřitelné informace o tom, že dodávané dřevo bylo vyprodukováno v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce, včetně doložení práva využívat příslušnou plochu pro účely produkce dřeva.**

Výše uvedené informace musí hospodářský subjekt uchovávat po dobu 5 let a předložit v případě kontroly. Většinu těchto informací lze nalézt ve smlouvách o prodeji dřeva, fakturách či podobných dokumentech. Vzhledem k tomu, že prohlášení o náležité péči neobsahuje žádné informace o období těžby dřeva, doporučuje se uchovávat faktury nebo podobné dokumenty, které tyto informace obsahují. Splnění povinnosti náležité péče v prvovýrobě dřeva lze tedy v podstatě dosáhnout dodržováním platné legislativy a řádným vedením lesní hospodářské evidence.

Hospodářské subjekty sdělí svým odběratelům na dalších stupních dodavatelského řetězce dřeva veškeré informace nezbytné k prokázání toho, že byla vykonána náležitá péče, a že nebylo zjištěno riziko vyšší než zanedbatelné, včetně referenčních čísel prohlášení o náležité péči vztahujících se k dodávanému dřevu a produktům z něj.

Oznamovací a zveřejňovací povinnost podle článku 12 nařízení se vztahuje výhradně na "velké podniky".⁷

2.2. *Prohlášení o náležité péči (dále jen PoNaP)*

Před uvedením dřeva nebo výrobků z něj na trh, nebo před jeho vývozem, musí být do informačního systému Evropské komise předloženo **PoNaP**.

Prohlášením o náležité péči hospodářský subjekt potvrzuje, že splnil svou povinnost vykonat náležitou péči (článek 8), a že při těžbě dřeva, které má být uvedeno na trh nebo vyvezeno, nedošlo k odlesnění nebo ke znehodnocení lesů ve smyslu nařízení, anebo že těžba dřeva neproběhla v rozporu s příslušnými právními předpisy ČR.

V PoNaP (viz příloha II nařízení) musí být uvedeny **následující informace**:

1. **název, adresa** hospodářského subjektu a jeho registrační, nebo identifikační číslo (číslo EORI pro dovozce/vývozce a pro domácí producenty IČO/DIČ), v případě fyzických osob jméno, příjmení a datum narození;

⁵ Pro vlastníky lesů irelevantní, protože jim nejsou dodávány relevantní produkty ve smyslu nařízení.

⁶ V prvovýrobě stačí v případě kontroly předložit příslušný původ dřeva. Legálnost kácení (ve smyslu čl. 3 písm. b) nařízení) se předpokládá až do doby, než je zjištěno vyšší než zanedbatelné riziko, že v dodávce dřeva a produktů z něj je obsaženo dřevo nevyhovující podmínkám nařízení.

⁷ V souladu s článkem 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU se za velké podniky považují ty, které k rozvahovému dni překračují alespoň dvě z těchto tří hraničních hodnot: bilanční suma 25 000 000 EUR, čistý obrát 50 000 000 EUR, a průměrný počet zaměstnanců během účetního období 250.

2. jeden nebo více kódů HS (4401 pro palivové dřevo, 4403 pro surové dřevo), **druh dřevin s úplným vědeckým názvem**, obchodní název a množství (u dřeva obvykle v m³);
3. **geolokalizaci všech pozemků**, na kterých bylo dřevo vyprodukováno;
4. text: „Předložením tohoto prohlášení o náležitě péči **hospodářský subjekt potvrzuje**, že byla vykonána náležitá péče v souladu s nařízením 2023/1115 a že nebylo zjištěno žádné riziko nebo jen zanedbatelné riziko, že relevantní produkty nejsou v souladu s čl. 3 písm. a) nebo b) uvedeného nařízení.“;
5. podpis hospodářského subjektu (digitálně při zaslání PoNaP).

Hospodářský subjekt nebo jeho zplnomocněný zástupce zadává informace digitálně do **informačního systému EU** (viz oddíl 3.1). Informační systém EU poté vygeneruje **referenční a ověřovací číslo**.

Hospodářský subjekt tato čísla sdělí odběratelům dřeva a předává je tak dále v dodavatelském řetězci.⁸ Příslušné referenční číslo PoNaP bude výrobky ze dřeva provázet až po jejich distribuci konečným spotřebitelům.

Podle článku 6 nařízení mohou hospodářské subjekty nebo obchodníci jmenovat **zplnomocněného zástupce**, aby **jejich jménem vypracoval a předložil PoNaP**. Zplnomocněným zástupcem může být například lesnické sdružení, poskytovatel lesnických služeb, obchodník se dřevem nebo pila. Zplnomocněným zástupcem nemůže být fyzická osoba nebo mikropodnik na bezprostředně následujícím stupni dodavatelského řetězce, pokud je pověřujícím hospodářským subjektem fyzická osoba nebo mikropodnik. Pověřující **hospodářský subjekt zůstává nadále odpovědný** za to, že **dřevo uváděné na trh je v souladu s nařízením**. Pověření zplnomocněného zástupce musí být písemné. Lze tak učinit prostřednictvím zvláštní plné moci vystavené speciálně pro tento účel (viz Příloha II. této příručky) nebo prostřednictvím jiného ustanovení, například v případě lesnického sdružení prostřednictvím odpovídajícího dodatku ke stanovám.

PoNaP musí obsahovat geolokalizace **všech pozemků, na nichž se prodávané dřevo pěstovalo**. Geolokalizace (čl. 2 bod 28 nařízení) **je zeměpisná poloha pozemku** popsána souřadnicemi zeměpisné šířky a délky, které odpovídají alespoň jednomu bodu zeměpisné šířky a délky a používají nejméně šest desetinných míst.

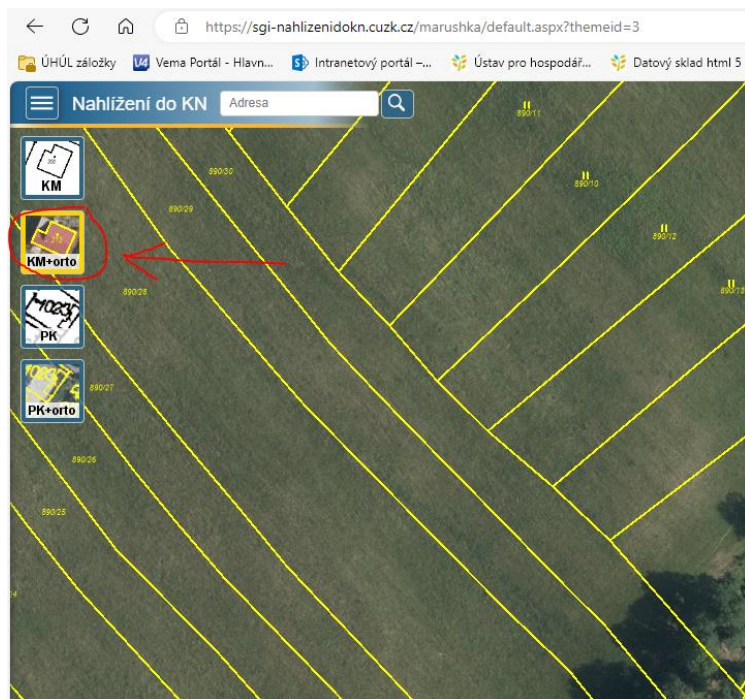
Za pozemek (čl. 2 bod 27 Nařízení) lze považovat parcelu katastru nemovitosti. Pozemek musí zachycovat přesnou oblast produkce a **mít dostatečně homogenní podmínky**, aby bylo možné vyhodnotit celkovou úroveň rizika odlesňování a znehodnocování lesů související s relevantními produkty vyrobenými na tomto pozemku. Pokud několik parcel KN patřících jednomu vlastníkovi tvoří uzavřený celek, lze je shrnout jako jeden pozemek ve smyslu nařízení (**prostorová agregace**).

Výběr typu geolokalizace závisí především na **velikosti lesního majetku**. Je-li obhospodařována pouze jedna konkrétní parcela, při geolokalizaci stačí zaznamenat jen tuto jednotlivou parcelu. V případě vlastníka souvislého lesa **o rozloze menší než 4 ha** je nejjednodušší geolokalizací bod. Větší vlastník se může rozhodnout mezi bodem pro konkrétní porostní skupinu o rozloze do 4 ha, nebo polygonem(y) ohraničujícím(i) porostní skupinu(y), dílec, oddělení, nebo LHC.

Polygon nebo více polygonů musí zahrnovat pouze pozemky, ke kterým má hospodářský subjekt uvádějící dřevo na trh právo k užívání. Pro vytvoření polygonu je třeba určit dostatečný počet geolokalizačních souřadnic, které popisují obrys příslušného pozemku. Celková velikost souboru pro jedno PoNaP nesmí přesáhnout 25 Mb. Při vyplňování PoNaP je zapotřebí uvádět aktuální výměru pozemků.

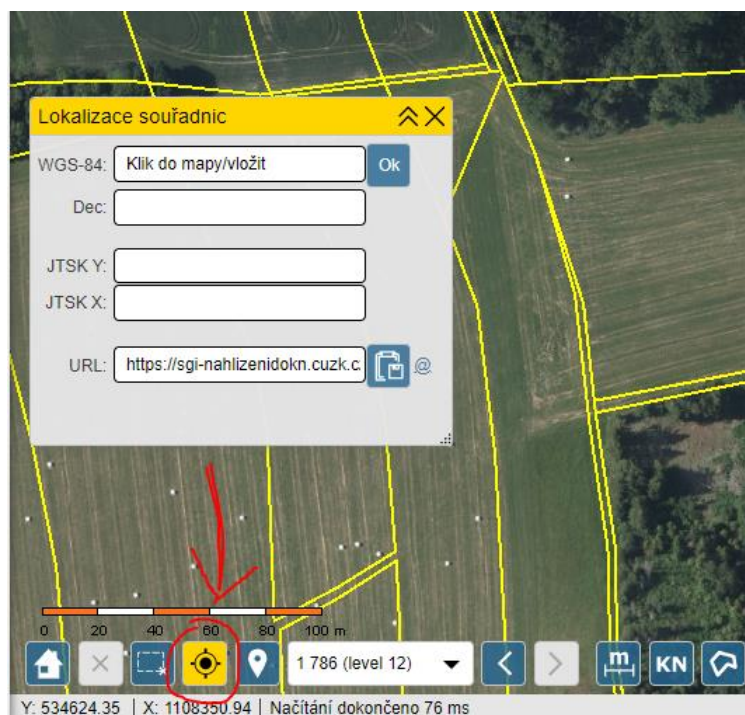
⁸ Referenční číslo lze předat několika kupujícím prodaného dřeva. Příklad těžby bukového dřeva: Dřevo z kmene jde na pilu, dřevo z koruny se prodá jiné společnosti jako palivové dřevo. Oba prodeje se uskuteční pod stejným referenčním číslem.

Geolokalizace pozemků mohou být přímo zadány do digitální mapy v rámci informačního systému EU nebo vloženy jako dříve vytvořený datový balíček ve standardním formátu GeoJSON17. V druhém případě mohou být souřadnice získány buď manuálně v terénu pomocí přístroje s GPS (např. smartphone/tablet) nebo získány z digitálních map, kde jsou tyto informace již uloženy. K tomu lze využít veřejně dostupné bezplatné geoportály, například portál <https://sgi-nahlizenidokn.cuzk.cz/>. Do map lze zaškrtnutím KM+orto zobrazit letecký snímek a katastrální podklady. (viz. obrázek 1)

Obrázek č.1

Geografické souřadnice zvoleného bodu na parcele lze získat kliknutím na tlačítko “Lokalizace souřadnic” (viz. obrázek 2) Prázdná políčka se souřadnicemi se zaplní kliknutím do mapy na určeném bodu (zpravidla střed pozemku).

Obrázek č.2

PoNaP **podává hospodářský subjekt** (vlastník lesa) **před uvedením dříví na trh nebo před jejich vývozem**. Podáním PoNaP **hospodářský subjekt potvrzuje**, že při těžbě dříví uváděného na trh nedošlo k odlesnění nebo ke znehodnocení lesů ve smyslu Nařízení, a **že těžba dříví proběhla v souladu s příslušnými právními předpisy ČR**.

Jak často budou PoNaP předkládána hospodářským subjektem do informačního systému EU, **jaké množství dřeva** v něm bude uvedeno a na **jak velké území lesa se bude vztahovat je plně na rozhodnutí hospodářského subjektu**. Bude vycházet ze záměru dřevo umístit na trhu a na míře rizika, které hospodářský subjekt bude ochoten přijmout.

PoNaP lze například podávat denně, týdně, měsíčně, čtvrtletně nebo ročně. Prohlášení lze také předkládat jednotlivě podle potřeby bez časové pravidelnosti. Z důvodu sledovatelnosti by se však jedno prohlášení nemělo vztahovat na delší období, než je jeden rok.

Je nutné specifikovat všechny druhy stromů. Rozlišování množství podle dřevin není nutné. Informace o množství lze uvést souhrnně pro všechny druhy stromů.

Pokud jsou kromě hlavních druhů dřevin, které jsou již uvedeny v PoNaP (jiné než v Příloze III. této příručky), použity i vzácné druhy dřevin, je vhodné pro ně vytvořit samostatné PoNaP.

Při provádění **neplánovaných těžeb** (například kalamit) nebo z jiných příčin, které překročí množství dřeva původně uvedené v PoNaP, je třeba předložit nové PoNaP. V případě **nenaplnění vykázaného množství dřeva v PoNaP** (například v případě předložení PoNaP zahrnující roční plán těžby) lze referenční číslo PoNaP nadále používat až do naplnění vykázaného množství dřeva v PoNaP. Období, ve kterém byla komodita uvedená na jednom PoNaP vyprodukována, nesmí být delší než 12 měsíců.

Větší časové nebo prostorové seskupení dřeva na jednom PoNaP s sebou logicky nese také **větší riziko možných situací**, kdy těžba dříví neproběhne v souladu s příslušnými právními předpisy ČR. **Pokud bude předloženo jedno PoNaP na celé LHC** a následně se zjistí, že například těžba v jedné porostní skupině bude v rozporu s čl. 3 nařízení, pak **veškeré výrobky ze dřeva s tímto referenčním číslem nelze uvést na trh**.

Hospodářské subjekty, které se dozvědí nové informace, včetně opodstatněných obav dle článku 31 nařízení, **naznačující**, že u relevantního produktu, který uvedly na trh, existuje riziko, že **není v souladu s tímto nařízením, neprodleně uvědomí** příslušné orgány členských států, v nichž relevantní produkt uvedly na trh, jakož i **své odběratele**, jimž relevantní produkt dodaly.

Do doby vyvrácení těchto informací nebo obav budou hospodářské subjekty i obchodníci logicky považovat dříví se závadnou geolokalizací za nevyhovující produkt, který automaticky vylučuje, aby jakékoli dodávky dříví (nebo produktů z něj) smíchané se dřívím se závadným referenčním číslem byly uváděny, dodávány na trh nebo vyváženy.

Příslušné orgány opodstatněné obavy pečlivě, nestranně a **bez zbytečného odkladu posoudí**, včetně toho, **zda jsou tvrzení řádně podložena**, a přijmou nezbytná opatření, včetně provedení kontrol a slyšení hospodářských subjektů a obchodníků, s cílem odhalit možná porušení tohoto nařízení a ve vhodných případech přijmou předběžná opatření podle článku 23, aby zabránily uvádění a dodávání relevantních produktů, které jsou předmětem šetření, na trh a jejich vývozu.

3. Informační systém EU

Informační systém EU⁹ je speciální online nástroj, který budou hospodářské subjekty nebo jejich zplnomocnění zástupci používat k vytváření elektronických PoNaP a jejich předkládání příslušným orgánům, jakož i k získávání příslušných referenčních a ověřovacích čísel.

Systém je vyvíjen a provozován Evropskou komisí. Registrace v informačním systému EU je možná od 6. listopadu 2024 a podávání PoNaP od 2. prosince 2024. Podrobná pravidla fungování Informačního systému budou stanovena prováděcím aktem.

3.1. Příprava a předložení PoNaP

Pro vytvoření PoNaP musí hospodářské subjekty nebo jejich zplnomocnění zástupci zadat požadované informace do informačního systému EU. Kromě uvedení svého jména a adresy hospodářské subjekty vyberou relevantní produkt, který má být uveden na trh, ze seznamu a zadat charakteristiky, jako je úplný vědecký název druhu dřeviny nebo objem.

Musí být uvedena země produkce a zeměpisná poloha pozemku, na kterém byla relevantní komodita vyprodukována. Geolokalizační souřadnice lze importovat jednotlivě nebo ve velkém množství jako soubor ve standardním formátu GeoJSON. Alternativně lze geolokalizaci zadat ručně do PoNaP, nebo zvolit bod či polygon na mapě IS. Jako vzor lze použít i již dříve předložené PoNaP. Zadané geolokalizační souřadnice lze vyexportovat do JSON souboru, uložit na PC a opakovaně používat pro další PoNaP ze stejné lokality.

Předložením PoNaP hospodářský subjekt potvrdí soulad s nařízením a dokument elektronicky podepíše. Vytvořená a předložená PoNaP může hospodářský subjekt prohlížet a spravovat v informačním systému EU.

Zrušení nebo změna předloženého PoNaP je možná do 72 hodin od předložení. Pokud již bylo referenční číslo použito v celním prohlášení nebo v jiném PoNaP, informační systém EU neumožní jeho zrušení nebo změnu.

3.2. Referenční a ověřovací číslo

Po předložení PoNaP obdrží hospodářský subjekt automaticky vygenerované referenční číslo a ověřovací číslo. Ověřovací číslo slouží pro předání referenčního čísla dále v dodavatelském řetězci. Bez ověřovacího čísla nebude možné se odkázat na poskytnuté referenční číslo PoNaP. Referenční čísla PoNaP umožní kupujícím a dalším subjektům v dodavatelském řetězci vysledovat lokalitu, kde byla relevantní komodita vyprodukována.

The screenshot displays two main sections. On the left, under the heading '1. Referenční číslo', there is a text input field containing the value '24CZBAIBXLV611'. On the right, under the heading 'Verification Number', there is a section titled 'Ověřovací číslo' which contains a field with ten asterisks '*****' and a small circular icon with a right-pointing arrow.

⁹ https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation/deforestation-due-diligence-registry_en#development-roadmap

3.3. Přenos dat přes rozhraní

Prostřednictvím programového rozhraní (API) mohou poskytovatelé komerčních systémů nebo účastníci trhu s vlastními systémy tyto systémy připojit k informačnímu systému EU a spravovat a předkládat PoNaP prostřednictvím přímého digitálního připojení. Technické specifikace programovacího rozhraní jsou k dispozici na internetových stránkách Evropské komise pro informační systém EU (viz výše).

4. Různé specifické formy hospodářských subjektů a odpovědnost za dodržování nařízení

4.1. Sdružení vlastníků lesa

Sdružení mohou převzít předávání PoNaP za své členy jako zplnomocnění zástupci nebo mohou sama jednat jako hospodářský subjekt. Záleží především na stanovách sdružení.

a) Sdružení jako zplnomocněný zástupce individuálního člena

Sdružení může jednat jako zplnomocněný zástupce vlastníků lesa, kteří jsou hospodářskými subjekty (čl. 6 odst. 3 nařízení), a podávat jejich jménem PoNaP. V tomto případě sdružení předkládá jednotlivá PoNaP za relevantní vlastníky lesa. Odpovědnost za dodržování nařízení zůstává na jednotlivých vlastnících lesa.

b) Lesní družstvo jako hospodářský subjekt

Lesní družstvo uvádí dřevo na trh za své členy hromadně (nikoli za každého člena zvlášť) jako hospodářský subjekt. Vzhledem k tomu, že za dodržování nařízení je odpovědný prodávající, nese v tomto případě odpovědnost za dodržování nařízení statutární zástupce sdružení, a to na základě stanov družstva.

S ohledem na odpovědnost sdružení se doporučuje, aby sdružení prokazatelně informovalo své členy a vlastníky lesa, od kterých vykupují dřevo, o povinnosti dodržovat nařízení.

Rozhodujícím faktorem pro rozlišení forem uvádění dřeva na trh je skutečnost, kdo uvádí dřevo poprvé na trh v souladu s přílohou I nařízení. Níže jsou uvedeny tři různé příklady uvádění dřeva na trh:

4.2. Zprostředkovatel prodeje dřeva

Vlastníci lesa těží dřevo na svých pozemcích a prostřednictvím zprostředkovatele ho prodávají. Tento způsob prodeje se týká i aukcí. Zprostředkovatel dodávek dřeva sdružuje dodávky dřeva více vlastníků lesa a vyjednává podmínky kupní smlouvy s kupujícím.

Pro stanovení pozic v dodavatelském řetězci je rozhodující, kdo komu co fakturuje. Pokud vlastník lesa fakturuje za prodej dřeva odběrateli a po realizaci prodeje fakturuje zprostředkovatel vlastníkovi lesa za zprostředkování prodeje dřeva provizi, tak se zprostředkovatele nařízení EUDR netýká.

Každý vlastník lesa dodávající dřevo na trh je vždy hospodářským subjektem, který je odpovědný za provedení náležité péče a předložení PoNaP do informačního systému EU. Vlastník lesa, který je fyzickou osobou nebo mikropodnikem, může pověřit subjekt na bezprostředně následujícím stupni dodavatelského řetězce, který není fyzickou osobou ani mikropodnikem, **aby jeho jménem předložil**

PoNaP. Vlastník lesa v takovém případě **nadále odpovídá**, že **prodávané** dřevo bylo vyprodukováno **na pozemcích uvedených v PoNaP** a je **v souladu s příslušnými právními předpisy ČR**.

Pokud vlastník lesa fakturuje za prodej dřeva zprostředkovateli, který fakturuje za prodej dřeva svému odběrateli, je v pozici hospodářského subjektu vlastník lesa a v pozici obchodníka je zprostředkovatel.

4.3. *Prodej nastojato*

Odběratel dřeva získává dřevo výkupem dřeva na stojato **od vlastníků lesa** a poté ho prodává svým jménem dalším zpracovatelům v dodavatelském řetězci. Na stojící dřevo se nařízení nevztahuje.

Právní řád ČR výslovně připouští, aby ještě před smýcením bylo dříví na pni prodáno osobě odlišné od vlastníka pozemku ovšem s tím, že **k přechodu vlastnického práva na kupujícího dojde nejdříve těžbou**, tj. právně **oddělením součásti od věci hlavní**. Až od tohoto okamžiku lze dříví považovat za samostatnou věc, a tudíž způsobilý předmět dalších vlastnických převodů. Oddělení právního režimu lesního porostu od pozemku určeného k plnění funkcí lesa tedy možné je, ovšem nikoliv v nejširší v úvahu připadající variantě (přechod vlastnického práva k porostu na kupujícího současně s uzavřením smlouvy), nýbrž ve variantě omezené (**přechod vlastnického práva k dříví na kupujícího až po těžbě**), kdy až do oddělení porostu má uzavřená kupní smlouva pouze závazkověprávní, nikoliv věcněprávní účinky. Je zřejmé, že to, co vlastník lesa uvádí do oběhu, nejsou stojící stromy, ale stromy oddělené od pařezu, tedy dříví.

Pouze vlastník lesa, který uvádí relevantní produkt (pokácené surové dřevo) na trh, podléhá povinnosti náležité péče jako hospodářský subjekt a musí předložit PoNaP.

5. **Národní prováděcí zákon**

Z důvodu implementace nařízení do právního systému ČR MZe předložilo ke schválení novelu zákona č. 226/2013 Sb., která mimo jiné podrobně upravuje kompetence příslušných orgánů při provádění nařízení na vnitrostátní úrovni.

Prováděcí zákon rovněž zmocní příslušné orgány k ukládání opatření směřující k souladu s nařízením. Vyjmenovává příslušné orgány k provádění kontrol.

Kromě toho musí být v prováděcím právním předpise zakotveny sankce stanovené v nařízení, které se uplatní v případě porušení příslušných povinností stanovených v nařízení ze strany hospodářských subjektů.

Příloha I: Vybrané scénáře

Níže jsou uvedeny některé scénáře uplatňování nařízení pro různé typy vlastnictví lesů a lesnických sdružení. Představují výběr nejčastějších konstelací a nečiní si nárok na vyčerpávající výčet povinností.

1. *Malý vlastník lesa*

Scénář 1: Vlastník lesa prodává dřevo a sám podává PoNaP.

Vlastník lesa pokácí ve svém lese o rozloze 1 ha 50 m³ smrkového dřeva a prodá ho na pilu.

1. Před uvedením dřeva na trh (zde převodem vlastnictví) vlastník lesa vykoná náležitou péči (tj. zajistí, aby těžba proběhla v souladu s platnými právními předpisy ČR) a předloží PoNaP v informačním systému EU.
2. Za tímto účelem se zaregistruje a následně přihlásí do elektronického informačního systému EU a do formuláře PoNaP zadá následující informace:
 - své jméno a adresu,
 - HS kód prodáváného dřeva (surové dřevo je 4403, palivo 4401)
 - Smrk (obchodní název),
 - *Picea abies* (vědecký název informační systém nabízí pouze v latinském jazyce),
 - 50 m³ (množství),
 - ČR (země produkce),
 - 49.657374N, 16.989678E (zeměpisné souřadnice pozemku bodem)
3. Odesláním je PoNaP digitálně podepsáno tím vlastník lesa **potvrzuje**, že již vykonal náležitou péči k relevantním produktům, tj. že prodávané dřevo bylo vytěženo v souladu s článkem 3 nařízení.
4. Informační systém EU pak vygeneruje referenční číslo a ověřovací číslo, které vlastník lesa poskytne svému bezprostřednímu odběrateli dřeva.

Vlastník lesa po dobu nejméně 5 let uchovává informace, že vykonal náležitou péči k prodávánému dřevu. Vlastník lesa uchovává zejména faktury o prodeji dřeva a evidenci, které PoNaP se k jednotlivým fakturám vztahují.

Scénář 2: Vlastník lesa prodává dřevo a pověřuje odběratele dřeva, nebo právnickou osobu poskytující lesnické služby k podání PoNaP.

1. Vlastník lesa pokácí ve svém lese 50 m³ smrkového dřeva a nabídne ho ke koupi pile.
2. Před uvedením vytěženého dřeva na trh vlastník lesa vykoná náležitou péči (tj. zajistí, aby těžba proběhla v souladu s platnými právními předpisy ČR) a následně zajistí předložení PoNaP (před vlastním uvedením dřeva na trh).
3. Za tímto účelem pověří zplnomocněného zástupce (například pilu), který není fyzickou osobou nebo mikropodnikem. Vlastník lesa je i nadále odpovědný za to, že dřevo je v souladu s čl. 3 nařízení. Plná moc musí být zplnomocněnému zástupci předložena písemně.
4. K předložení PoNaP v elektronickém informačním systému EU potřebuje pila jako zplnomocněný zástupce od vlastníka lesa tyto informace:
 - jméno a adresu vlastníka lesa,
 - HS kód prodáváného dřeva (surové dřevo je 4403, palivo 4401),
 - smrk (obchodní název),
 - *Picea abies* (vědecký název informační systém nabízí pouze v latinském jazyce),
 - 50 m³ (množství),
 - ČR (země produkce),
 - 49.657374N, 16.989678E (bod zeměpisné souřadnice pozemku produkce dřeva).

5. Pila se zaregistruje, přihlásí do informačního systému EU a zadává získané informace. Odesláním je PoNaP digitálně podepsáno a tím potvrzeno, že prodávané dřevo bylo vytěženo v souladu s článkem 3 nařízení.
6. Informační systém EU pak vygeneruje referenční číslo a ověřovací číslo, které pila poskytne hospodářskému subjektu nebo obchodníkovi na bezprostředně následujícím stupni dodavatelského řetězce.

Vlastník lesa uchovává po dobu nejméně 5 let informace, že vykonal náležitou péči k prodávanému dřevu. Vlastník lesa uchovává zejména faktury o prodeji dřeva a evidenci, které PoNaP se k jednotlivým fakturám vztahují.

2. *Lesní družstvo*

Scénář 3: Lesní družstvo jako hospodářský subjekt

Lesní družstvo hospodaří na pronajatých lesních pozemcích svých členů a mimo jiné organizuje a provádí těžbu dřeva.

1. Lesní družstvo uvádí dřevo na trh a je tudíž z hlediska nařízení hospodářským subjektem.
2. Před uvedením vytěženého dřeva na trh družstvo vykoná náležitou péči (tj. zajistí, aby těžba proběhla v souladu s platnými právními předpisy ČR) a následně zajistí předložení PoNaP (před vlastním uvedením dřeva na trh).
3. Za tímto účelem se lesní družstvo zaregistruje v elektronickém informačním systému EU a v PoNaP uvede následující informace:
 - HS kód prodávaného dřeva,
 - obchodní název produktu,
 - vědecký název produktu (informační systém nabízí pouze v latinském jazyce),
 - množství obvykle v m³,
 - ČR (země produkce),
 - body (do 4 ha) nebo polygony pozemku(ů), na kterých bylo dřevo vyprodukováno.
4. Odesláním je PoNaP digitálně podepsáno a tím potvrzeno, že prodávané dřevo bylo vytěženo v souladu s článkem 3 nařízení.
5. Lesní družstvo obdrží referenční číslo a ověřovací číslo z informačního systému EU, které poskytne hospodářskému subjektu nebo obchodníkovi na bezprostředně následujícím stupni dodavatelského řetězce.

Lesní družstvo uchovává po dobu nejméně 5 let informace, že vykonalo náležitou péči k prodávanému dřevu. Lesní družstvo uchovává zejména faktury o prodeji dřeva a evidenci, které PoNaP se k jednotlivým fakturám vztahují.

3. *Velký vlastník lesa*

Scénář 4: Lesnická organizace

Společnost těží dřevo na svých pozemcích a prodává je různým odběratelům.

Při uvádění dříví na trh si společnost zvolí stupeň agregace, od jednotlivých porostních skupin a jednotlivých dodávek dřeva na odvozním lístku až po úroveň dílce, lesního úseku, LHC nebo celého státního podniku jako plánovací veličiny, vše odpovídá nařízení.

1. Před uvedením vytěženého dřeva na trh společnost vykoná náležitou péči (tj. zajistí, aby těžba proběhla v souladu s platnými právními předpisy ČR) a následně zajistí předložení PoNaP prostřednictvím elektronického informačního systému EU (před vlastním uvedením dřeva na trh).

2. Volba velikosti území a časového období produkce, ke kterému se bude vztahovat jedno PoNaP, je podrobně vysvětlena i s riziky v čl. 2.2. těchto vodítek.
3. V elektronickém informačním systému EU společnost v PoNaP uvede následující informace:
 - HS kód prodáváného dřeva,
 - obchodní název produktu,
 - vědecký název produktu (informační systém nabízí pouze v latinském jazyce),
 - množství obvykle v m³,
 - ČR (země produkce),
 - body (do 4 ha) nebo polygony pozemku(ů), na kterých bylo dřevo vyprodukováno.
4. Odesláním je PoNaP digitálně podepsáno a tím potvrzeno, že prodávané dřevo bylo vytěženo v souladu s článkem 3 nařízení.
5. Společnost obdrží referenční číslo a ověřovací číslo z informačního systému EU, které poskytne hospodářskému subjektu nebo obchodníkovi na bezprostředně následujícím stupni dodavatelského řetězce.
6. Společnosti, které jsou velkými podniky, podávají každoročně a veřejně v co nejširší míře, a to i prostřednictvím internetu, zprávy o svém systému náležité péče včetně opatření, která přijaly k plnění svých povinností stanovených v článku 8 nařízení.
7. Velký vlastník lesa uchovává po dobu nejméně 5 let informace, že vykonal náležitou péči k prodávánému dřevu. Vlastník lesa uchovává zejména faktury o prodeji dřeva a evidenci, které PoNaP se k jednotlivým fakturám vztahují.

Příloha II: Vzor zmocnění zástupce k předložení prohlášení o náležité péči

Plná moc (vzor)

Zmocnitel:

[Příjmení, jméno / název organizace]

[Adresa sídla/bydliště]

[Datum narození / IČO]

tímto zmocňuje

Zmocněnce:

[Příjmení, jméno / název organizace]

[Adresa sídla/bydliště]

[Datum narození / IČO]

k provedení těchto úkonů:

1. Předložení Prohlášení o náležité péči dle čl. 4 odst. 2 nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) v informačním systému EU.
2. Přeposlání referenčního a ověřovacího čísel/čísel v rámci dodavatelského řetězce.

Povinnosti zmocněnce:

Předat zmocniteli automaticky vygenerované referenční číslo a ověřovací čísla (tokeny) bezodkladně po předložení prohlášení o náležité péči.

Povinnosti zmocnitele:

Poskytnout zmocněnci pravdivé a informace potřebné k provedení zmocnění dle čl. 4 odst. 2 a přílohy II EUDR.

Doba trvání plné moci:

Tato plná moc se uděluje na dobu:

- určitou, do dne _____, nebo
- neurčitou, do jejího odvolání.

Potvrzení zmocnitele:

Místo a datum vystavení:

Podpis zmocnitele:

Přijetí zmocnění zmocněncem:

Místo a datum přijetí:

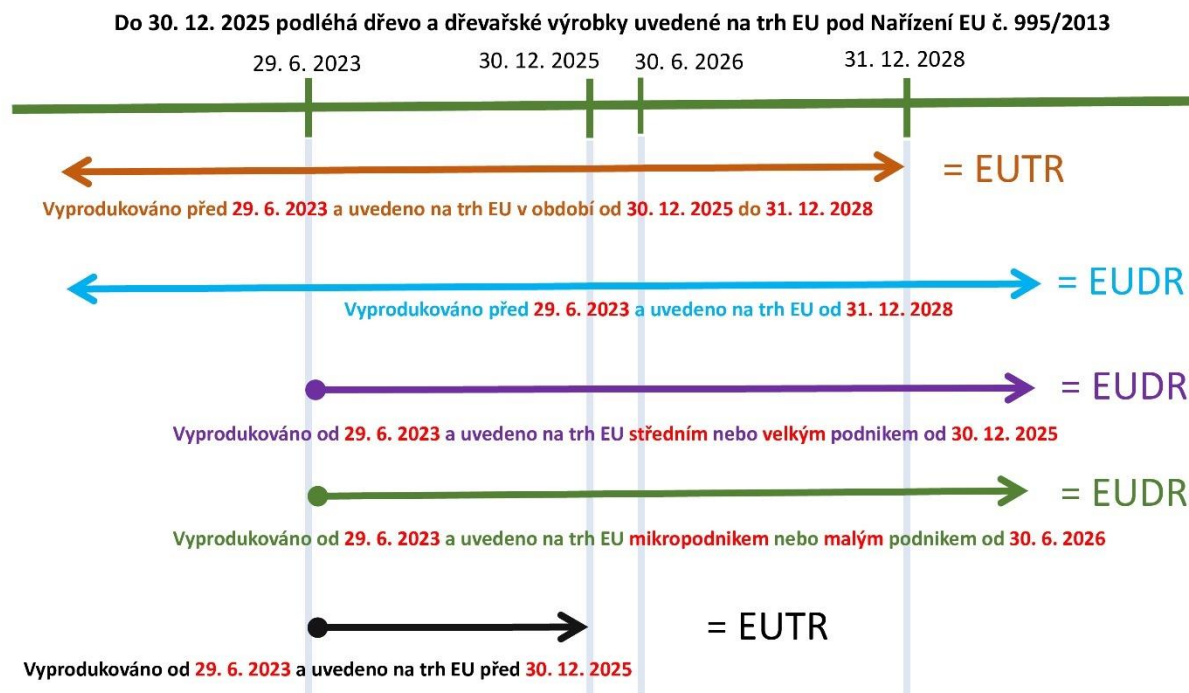
Podpis zmocněnce:

Příloha III: Seznam nejběžnějších druhů dřevin v ČR s českými a latinskými názvy

Rod (lat)	Příklad druhů (lat)
Javor	javor klen (<i>Acer pseudoplatanus</i>) javor babyka (<i>Acer campestre</i>) javor mléč (<i>Acer platanoides</i>)
Bříza	bříza bělokorá (<i>Betula pendula</i>), bříza pýřitá (<i>Betula pubescens</i>) bříza karpatská (<i>Betula carpatica</i>)
Buk	buk lesní (<i>Fagus sylvatica</i>)
Douglaska	douglaska tisolistá (<i>Pseudotsuga menziesii</i>)
Kaštanovník setý	kaštanovník setý (<i>Castanea sativa</i>)
Tis	tis červený (<i>Taxus baccata</i>)
Dub	dub letní (<i>Quercus robur</i>) dub zimní (<i>Quercus petraea</i>) dub červený (<i>Quercus rubra</i>)
Sorbus species	jeřáb břek (<i>Sorbus torminalis</i>) jeřáb oskeruše (<i>Sorbus domestica</i>) jeřáb ptačí (<i>Sorbus aria</i>) jeřáb ptačí (<i>Sorbus aucuparia</i>)
Olše	olše černá (<i>Alnus glutinosa</i>) olše šedá (<i>Alnus incana</i>)
Jasan	jasan ztepilý (<i>Fraxinus excelsior</i>)
Smrk	smrk ztepilý (<i>Picea abies</i>), smrk sitka (<i>Picea sitchensis</i>)
Habr	habr obecný (<i>Carpinus betulus</i>)
Borovice	borovice lesní (<i>Pinus sylvestris</i>) borovice černá (<i>Pinus nigra</i>) borovice vejmutovka (<i>Pinus strobus</i>) borovice limba (<i>Pinus cembra</i>) borovice horská (<i>Pinus mugo</i>)
Modřín	modřín evropský (<i>Larix decidua</i>) modřín japonský (<i>Larix kaempferi</i>)
Lípa	lípa letní (<i>Tilia platyphyllos</i>) lípa zimní (<i>Tilia cordata</i>)
Topol	topol černý (<i>Populus nigra</i>) topol bílý (<i>Populus alba</i>) topol osika (<i>Populus tremula</i>) topol šedý (<i>Populus x canescens</i>) topol balzámový (<i>Populus trichocarpa x maximoviczii</i>)
Trnovník	trnovník akát (<i>Robinia pseudoacacia</i>)
Jedle	jedle bělokorá (<i>Abies alba</i>), jedle obrovská (<i>Abies grandis</i>) jedle (<i>Abies nordmanniana</i>)
Střemcha	střemcha obecná (<i>Prunus padus</i>) střemcha pozdní (<i>Prunus serotina</i>)
Jilm	jilm horský (<i>Ulmus glabra</i>) jilm polní (<i>Ulmus minor</i>) jilm vaz (<i>Ulmus laevis</i>) jilm holandský (<i>Ulmus x hollandica</i>)
Třešeň ptačí	třešeň ptačí (<i>Prunus avium</i>)
Vrba	vrba stříbrná (<i>Salix alba</i>) vrba ušatá (<i>Salix aurita</i>) vrba jíva (<i>Salix caprea</i>) vrba šedá (<i>Salix eleagnos</i>) vrba křehká (<i>Salix euxina</i>) vrba nachová (<i>Salix purpurea</i>)
Jabloň	jabloň lesní (<i>Malus sylvestris</i>)
Hrušeň	hrušeň polnička (<i>Pyrus pyraeaster</i>)

Časová osa platnosti Nařízení EUTR a EUDR

Vysvětlení:

Hnědá linka znázorňuje dřevo nebo dřevařský produkt, který byl vyprodukován před 29. 6. 2023 a byl uveden na trh EU do 31. 12. 2028. Tímto tedy stále spadá pod EUTR.

Modrá linka znázorňuje dřevo nebo dřevařský produkt, který byl vyroben před 29. 6. 2023 (EUDR ještě vlastně neexistovalo) a je uveden na trh EU až od 31. 12. 2028, tedy po ukončení přechodného období EUTR-EUDR. Od tohoto data na produkty neplatí EUTR i přesto, že dřevo v nich použité bylo vyprodukováno před platností EUDR.

Fialová linka znázorňuje dřevo nebo dřevařský produkt, který vyprodukován od 29. 6. 2023 a uveden na trh EU ode dne 30. 12. 2025 hospodářským subjektem splňujícím parametry středního nebo velkého podniku. Takový produkt spadá pod EUDR.

Zelená linka znázorňuje dřevo nebo dřevařský produkt, který vyprodukován od 29. 6. 2023 a uveden na trh EU ode dne 30. 6. 2026 hospodářským subjektem, který byl k 31. prosinci 2020 evidován jako mikropodnik podle čl. 3 odst. 1 nebo jako malý podnik podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2013/34/EU. Takový produkt spadá pod EUDR.

Černá linka znázorňuje dřevo nebo dřevařský produkt, který vyprodukován od 29. 6. 2023 a uveden na trh EU před 30. 12. 2025. V případě hospodářského subjektu, který byl k 31. 12. 2020 evidován jako mikropodnik nebo jako malý podnik, je poslední termín uvedení produktu na trh pod režimem EUTR posunut na 29. 12. 2025.